

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN TÜRKÇE DERSLERİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ*

Mehmet KATRANCI**
Mehmet UYGUN***

Öz

Eğitim teknolojilerinin sınıf ortamında kullanılması; öğrenciler için dersi daha ilgi çekici hale getirmekte, hedeflere ulaşmayı kolaylaştırmakta, zaman kaybını engellemekte ve öğrenmeyi daha kalıcı hale getirmektedir. Yakın zamana kadar Türkçe derslerinde sadece basılı materyaller kullanılırken, teknolojik araçların kullanımı yenilenen ilköğretim programlarıyla birlikte daha da önem kazanmıştır. Ancak eğitim teknolojilerinde ne kadar gelişme olursa olsun bu araçların öğretmenler tarafından kullanılacağı unutulmamalıdır. Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde teknolojik araçların kullanımına yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma Ankara ili merkezinde görev yapan 30 sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçü Türkçe derslerinde teknolojik araçların kullanılması gerektiğini düşünürken, yaklaşık dörtte biri ise Türkçe derslerinde teknolojik araç kullanımının gereksiz olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin teknolojik araçları en çok görsel okuma ve görsel sunu ile dinleme öğrenme alanlarında en az ise konuşma öğrenme alanında kullandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Türkçe Öğretimi, Teknolojik Araç Kullanımı.

* Bu çalışma, Gazi Üniversitesi tarafından düzenlenen Uluslararası Türkçe Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş. Gör. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, mtkatraneci@gmail.com

*** Arş. Gör. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, muyguntr@gmail.com

CLASSROOM TEACHER'S PERSPECTIVES ABOUT USING TECHNOLOGY IN TURKISH LESSONS

Abstract

Using educational technologies in the classroom contributes to make the lessons interesting for students, to facilitate achieving the objectives of the lesson to prevent the waste of time and to maintain a permanent learning. Although only printed media has been used in Turkish lessons until quiet recently, using technological tools has become more important with the renewed elementary school curriculum. But no matter how much improvement occur in the field of educational technologies, it shouldn't be forgotten that these tools are used by teachers. In this study it's aimed to define the classroom teacher's perspectives about using educational technologies in Turkish lessons. The study was carried out with the 30 classroom teachers in the centre of Ankara. Semi-structured interview forms were used to define the teacher's perspectives. The data has been analyzed through descriptive analysis and content analysis techniques. While three out of four teachers participated in this study think that educational technologies should be used in Turkish lessons, one out of four teachers on the other hand think that it is unnecessary to use educational technologies in Turkish lessons. Furthermore, it is determined that they use educational technologies mostly in visual reading, visual presentation and listening and learning environments on the other hand they use them in speaking and learning environments at least.

Key Words: *Classroom Teacher, Teaching of Turkish, Use of Technology.*

1. GİRİŞ

Bilgi çağı olarak adlandırılan içinde yaşadığımız dönemde, bilgiyi paylaşma ve bilgiye ulaşma günümüz insanının en önemli ihtiyaçlarından biri haline gelmiştir. Günümüzde bilgiye hızlı ulaşabilen, bilgiyi işleyerek kendi durumuna uyarlayabilen ve bilgi üretebilen toplumların, diğer toplumlardan daha gelişmiş durumda olduğu bilinmektedir. Çağımızda bilgiye hızlı bir şekilde ulaşmanın ve bilgiyi paylaşmanın en kolay yolu teknolojik araçlardan yararlanmaktır.

Teknolojik araçların işlevleri ve kullanım alanları her geçen gün artmaktadır. Buna bağlı olarak okullarda da teknolojinin yaygın bir biçimde kullanıldığı gözlenmektedir (Öksüz ve Ak, 2010: 373). Teknolojik araçların öğrenme-öğretme sürecinde kullanılması bireyin öğrenmesinde gerekli olan koşulların sağlanmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle teknolojik araçlar her geçen gün artan oranda eğitim etkinliklerinin ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir.

Eğitim ve teknolojiyi bir arada kullanmanın amacı, öğrenme-öğretme ortamında iletişimi ve etkinlikler sonucunda hedeflenen kazanımlara ulaşmayı kolaylaştırmaktadır. Teknolojinin eğitimde kullanımıyla eğitimin kalitesi artar. Çünkü eğitim ve teknolojinin bir arada kullanılması sayesinde öğrenciler bilgiyi daha kolay yapılandırır, öğrenme ve öğretme etkinlikleri daha eğlenceli hale gelir ve soyut konuların öğrenilmesi kolaylaşır. Böylece daha kalıcı öğrenme gerçekleşir (Topaloğlu, 2008: 1-7; Liu ve Szabo, 2009: 6) ve öğrencilerin başarılarının artması sağlanabilir (Mcgrail, 2005: 7). Öğretim teknolojileri destekli öğrenme uygulamaları, sınıf içi öğrenme etkinliklerinin zenginleştirilmesi, farklı öğrenme stil, strateji, beceri ve yaklaşımlara sahip öğrencilere kolayca ulaşılması, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerine uygun öğrenme ortamlarının düzenlenmesi, öğrencilerin derse katılımlarının sağlanması, öğrencilerin merak ve güdülerinin artırılması gibi faydalar sağlamaktadır (Seels ve Richey 1994'den Akt: Adıgüzel, 2010: 3).

Türkçe dersi; okuma, dinleme, konuşma ve yazma gibi dört temel beceriyi içerisinde barındırmaktadır. Bu becerilerin öğrencilere kazandırılması için çağın getirdiği teknolojik gelişmelerden faydalanmak yerinde olacaktır (Akçay ve Şahin, 2008: 5). Türkçe öğretiminde, bilgi teknolojilerinin bilgiyi sesli, görüntülü ve metin tabanlı olarak sunması sayesinde, öğrencilerin görerek, duyarak ve uygulayarak öğrenmesi sağlanabilir (Önkaş, 2008: 815). Bilgisayarların bir öğretim aracı olarak kullanılabilmesi için öğretmenlerin bu konuda yeterli bilgiye sahip olmaları gereklidir. Ayrıca teknolojik araçlardan hangi oranda fayda sağlanacağı, teknolojik araçların kullanımına eğitim

ortamında ne kadar yer verileceği ile doğrudan ilişkilidir. Bu noktada öğretmenlerin teknolojik araçların kullanımını konusundaki yeterlikleri ön plana çıkmaktadır.

Teknolojinin tek başına eğitim sürecinde yer alması onun eğitimle bütünleşmiş olduğu anlamına gelmez. Çünkü teknoloji tek başına değişimi sağlamaz. Değişimi sağlayacak olan öğretmenlerin teknolojik araçları kullanma şekilleridir. Öğretmenin teknoloji ile ilgili bilgisi önemlidir, fakat bu öğretim içeriğinden bağımsız ve ilişkisiz değildir. Teknolojinin ne yapabileceğinden çok öğretmenin teknolojik araçları kullanarak ne yapabileceği daha önemlidir (Koehler ve Mishra, 2005: 132).

Yeni teknolojilerin eğitim alanına aktararak kullanılması, eğitim öğretim kalitesinin yükseltilmesi açısından son derece önemlidir. Eğitimde çağdaş teknolojinin kullanılması, öğrencilerin daha kolay ve daha hızlı öğrenmelerini sağlayacaktır (Yılmaz, 2007: 161). Ancak, öğretmenlerin, çağın getirdiği yenilikler doğrultusunda öğretme-öğrenme süreçlerinde öğrencilere başarılı biçimde rehberlik yapabilmeleri için, teknolojiyi eğitim sürecinde nasıl işe koşacaklarını bilmeleri gerekmektedir (Uşun, 2006). Ancak öğretmen eğitimi sırasında teknoloji eğitimi sadece bilgi ve becerilerin kazandırıldığı ve diğer alanlarla ilişkisiz olarak sunulan bir teknoloji dersiyle kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu durumda konu alanlarına ilişkin modellemeler öğretmen adaylarına kazandırılmamakta ve teknolojinin nerede ve nasıl kullanılacağı konusunda bir anlayış oluşmamaktadır (Öksüz, Ak ve Uça, 2009: 271).

Akkoyunlu (2002) teknolojinin eğitimde ilerlemeyi sağlamak için önemli bir role sahip olduğunu ve bu yüzden eğitimcilerin kendi çalışma alanlarıyla teknolojiyi birleştirmelerine gereksinimi olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin sınıflarında, teknolojiyi öğretim programlarına ne düzeyde entegre ettiklerini belirlemek, teknolojinin öğretime entegrasyonunu sağlayıcı stratejilerin geliştirilmesi ve öğretmen eğitim programlarının güçlendirilmesinde yönlendirici olacaktır (Smaldino vd., 2005: 79).

Teknolojik araçların eğitim ortamında kullanılmasının önemi göz önüne alınarak bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde teknolojik araçların kullanımına yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak sınıf öğretmenlerinin teknolojik araçları kullanma konusunda deneyimlerinin olup olmadığı, Türkçe derslerinde teknolojik araçlardan yararlanıp yararlanmadıkları, yararlanıyorsa Türkçe dersinin hangi öğrenme alanlarında yararlandıkları, yararlanmıyorsa niçin yararlanmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

2. 1. Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde teknoloji kullanımına yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada, var olan durumu olduğu gibi ortaya koyma amacı güdüldüğünden betimsel modele başvurulmuştur. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma *“gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma”* türü olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 19).

2. 2. Çalışma Grubu

Araştırma 2010–2011 eğitim-öğretim yılında Ankara ili merkez ilköğretim okullarında görev yapan 30 sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırma kapsamında görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyet, mesleki kıdem ve eğitim durumuna göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Bazı Demografik Özellikleri

Değişken	f	%
Cinsiyet		
Kadın	18	60
Erkek	12	40
Mesleki Kıdem		
1-5	6	20
6-10	9	30
11-15	11	36.6
16-20	1	3.4
21 ve üzeri	3	10
Eğitim Durumu		
Yüksekokul	2	6.7
Eğitim Fakültesi	19	63.3
Diğer Fakülteler	9	30

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin % 60'ı kadın, % 40'ı ise erkektir. Öğretmenlerin % 20'si 1-5 yıl, % 30'u 6-10 yıl, % 36.6'sı 11-15 yıl, % 3.4'ü 16-20 yıl ve % 10'u ise 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Yüksekokul mezunu öğretmenlerin oranı % 6.7, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin oranı % 63.3 ve diğer fakülte öğretmenlerin oranı ise % 30'dur.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılacak görüşmeler için öncelikle araştırmacılar tarafından altı sorudan oluşan taslak bir görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme sorularıyla ilgili dört konu alanı uzmanının görüşleri alınmıştır. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda iki soru formdan çıkarılmıştır. Daha sonra üç sınıf öğretmeni ile ön görüşme yapılmış ve yapılan görüşmeler sonunda sorulara dört sorudan oluşan görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Araştırma kapsamında sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Görüşmeler tamamlandıktan sonra iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kayıtların dökümü yapılmıştır. Daha sonra yapılan dökümler karşılaştırılmış ve aralarında fark olmadığı belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler “betimsel analiz” tekniği ile analiz edilmiştir. Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 224). Elde edilen verilerin analizi sürecinde öncelikle araştırma sorularına yönelik olarak bir kodlama anahtarı oluşturulmuştur. Kodlama anahtarına göre işlenen veriler, araştırmanın amacı ve görüşme formundaki sorulara yönelik olarak frekans tabloları oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler; teknolojik araçların okulda bulunma durumu, öğretmenlerin bilgisayar kullanmayı öğrenme şekilleri, öğretmenlerin teknolojik araçların Türkçe dersinde kullanımına yönelik görüşleri ve öğretmenlerin Türkçe dersinin öğrenme alanlarında teknolojik araçların kullanılmasına yönelik görüşleri başlıkları altında sunulmuştur.

3. 1. Teknolojik Araçların Okulda Bulunma Durumu

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine okullarında ya da sınıflarında derslerinde kullanabilecekleri hangi teknolojik araçların bulunduğu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Teknolojik Araçların Okulda/Sınıfta Bulunma Durumu

Teknolojik Araçlar		Var	Yok
Bilgisayar	f	30	-
	%	100	-
Projeksiyon	f	23	7
	%	76.6	33.4
Akıllı tahta	f	-	30
	%	-	100
VCD/DVD Oynatıcı	f	23	7
	%	76.6	33.4
Tepegöz	f	15	15
	%	50	50
Opak Projektör (Episkop)	f	2	28
	%	6.7	93.3
Ses Kayıt Cihazı	f	5	25
	%	16.6	83.4

Tablo 2'ye göre araştırma kapsamında görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin tamamının okulunda ya da sınıfında derslerde kullanabilecekleri bilgisayar bulunmaktadır. Öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçü derslerinde projeksiyon ve VCD/DVD oynatıcı kullanma imkânına sahiptir. Ayrıca görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinden hiçbirinin okulunda ya da sınıfında akıllı tahta bulunmadığı görülmektedir.

3. 2. Öğretmenlerin Bilgisayar Kullanmayı Öğrenme Şekilleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine “Bilgisayar kullanmayı nasıl öğrendiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin bu soruya verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Bilgisayar Kullanmayı Öğrenme Şekilleri

Öğrenme Şekli	F	%
Kendi çabamla	9	30
Arkadaş desteği	8	26.7
Hizmet içi Eğitim	6	20
Özel kurs	5	16.6
Lisans döneminde	2	6.7
Toplam	30	100

Tablo 3 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin %30'nun kendi çabasıyla, %26.7'sinin arkadaş desteğiyle, %20'sinin hizmet içi eğitimde, %16.6'sının özel kursta ve %6.7'sinin ise lisans döneminde bilgisayar kullanmayı öğrendikleri görülmektedir.

3. 3. Öğretmenlerin Teknolojik Araçların Türkçe Dersinde Kullanımına Yönelik Görüşleri

Araştırma kapsamında görüşme yapılan sınıf öğretmenlerine “Türkçe dersinde teknolojik araçların kullanılması gerektiğini düşünüyor musunuz? Niçin?” soruları yöneltilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin teknolojik araçların Türkçe dersinde kullanımı ile ilgili görüşlerinin mesleki kıdemlerine göre dağılımı Tablo 4’te, bu görüşlerinin nedenleri ise Tablo 5 ve Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Teknolojik Araçların Türkçe Dersinde Kullanımına Yönelik Görüşleri

Mesleki Kıdem		Evet	Hayır
1-5	f	6	-
	%	20	-
6-10	f	9	-
	%	30	-
11-15	f	8	3
	%	26.7	10
16-20	f	-	1
	%	-	3.3
21 ve üzeri	f	-	3
	%	-	10
Toplam	f	23	7
	%	76.7	23.3

Tablo 4'e göre sınıf öğretmenleri "Türkçe dersinde teknolojik araçların kullanılması gerektiğini düşünüyor musunuz?" sorusuna %76.7 oranında "evet", %23.3 oranında da "hayır" yanıtını vermişlerdir. Bu soruya "evet" yanıtı veren öğretmenlerin 1-15 yıl arasında, hayır yanıtı veren öğretmenlerin ise 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca mesleki kıdemi 1-10 yıl arasında olan öğretmenlerin tamamının bu soruya "evet" yanıtı vermesi dikkat çekici bir bulgu olarak görülmektedir.

Tablo 5. Teknolojik Araçların Türkçe Dersinde Kullanılması Gerektiğini Belirten Öğretmenlerin Görüşleri

Kullanılma Nedenleri	f	%
Dikkat çekmede etkili olması	10	33.3
Daha fazla duyu organına hitap etmesi	9	30
Öğrenmede kalıcılığı sağlaması	9	30
Öğrenmeyi eğlenceli hale getirmesi	5	16.6
Etkinlik zenginliği sağlaması	4	13.3
Pratik olması	3	10
Öğrencilerde merak uyandırması	3	10
Konunun daha anlaşılır olmasını sağlaması	2	6.6
Öğrenciyi aktif hale getirmesi	2	6.6

Tablo 5'e göre sınıf öğretmenleri en çok; dikkat çekmede etkili olma %33.3, daha fazla duyu organına hitap etme %30 ve öğrenmede kalıcılığı sağlama %30 nedenleri ile teknolojik araçların Türkçe dersinde kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Türkçe dersinde teknolojik araçların kullanılması gerektiğini belirten iki öğretmenin görüşü şu şekildedir:

“Bence konunun uygun olduğu tüm derslerde teknolojik araçlardan yararlanılmalı. Çünkü bu araçlar öğrencilerin dikkatini çekiyor ve öğrenciler derse daha çok ilgi gösteriyorlar. Bilgisayar ve projeksiyonu kullanarak işlediğim konuları unutmuyorlar.”
(Öğretmen 6)

“Ben fırsat buldukça kullanmaya gayret ediyorum. Çünkü öğrenciler için bir değişiklik oluyor. Hem dersten sıkılmıyorlar. Hem de ders daha eğlenceli hale geliyor.”
(Öğretmen 27)

Tablo 6. Teknolojik Araçların Türkçe Dersinde Kullanılmasının Gereksiz Olduğunu Belirten Öğretmenlerin Görüşleri

Kullanılmama Nedenleri	f	%
İlköğretim birinci kademe düzeyinde gereksiz olması	5	16.6
Türkçe dersinin teknolojik araçları kullanmaya uygun olmaması	4	13.3
Zaman kaybına neden olması	3	10
Ders kitabı ve tahtanın yeterli olması	3	10
Yeterli yazılım ve donanım olmaması	2	6.6

Türkçe dersinde teknolojik araçların kullanılması konusunda olumsuz görüş bildiren sınıf öğretmenleri en çok; teknolojik araç kullanımını ilköğretim birinci kademe düzeyinde gereksiz gördüklerini % 16.6, Türkçe dersinin teknolojik araçları kullanmaya uygun olmadığını %13.3 ve bu araçları kullanmanın zaman kaybına neden olduğunu %10 belirtmektedirler. Türkçe dersinde teknolojik araçların kullanılmasının gereksiz olduğunu belirten iki öğretmenin görüşü şu şekildedir:

“Diğer derslerde teknolojik araçlardan yararlanıyorum. Ama Türkçe dersi konularının bu tür araçları kullanmak için uygun olmadığını düşünüyorum. Zaten Türkçe dersi ile ilgili çok fazla öğretim CD’si de yok.” (Öğretmen 17)

“Bence Türkçe dersi için gereksiz. Kitaptaki etkinlikleri bile yetiştirmekte zorlanıyorum. Ayrıca bu tür araçları kullanırken zaman zaman sorun çıkabiliyor. Bu nedenle gereksiz yere zaman kaybediyoruz.” (Öğretmen 11)

3. 4. Öğretmenlerin Türkçe Dersinin Öğrenme Alanlarında Teknolojik Araçların Kullanılmasına Yönelik Görüşleri

Araştırma kapsamında görüşme yapılan sınıf öğretmenlerine “Teknolojik araçları, Türkçe dersinin en çok hangi öğrenme alanında ve ne şekilde kullanıyorsunuz?” sorusu

yöneltilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin bu soruya verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Teknolojik Araçların Türkçe Dersinin Öğrenme Alanlarında Kullanımına Göre Dağılımı

Kullanım Alanı	f
Dinleme	
Hikâye, masal ve şarkıların öğrencilere dinletilmesinde	9
Dikkat çekme etkinliklerinde	3
Not olarak dinleme etkinliklerinde	2
Konuşma	
Resim betimleme etkinliklerinde	5
Konuşma balonu tamamlama etkinliklerinde	2
Okuma	
Metinlerin yansıtılarak okutulmasında	6
İlk okuma ve yazma öğretiminde	3
Yazma	
Hikâye tamamlama etkinliklerinde	6
Yazma konusuyla ilgili örneklerin gösterilmesinde	4
Dilbilgisi kurallarının öğrencilere sezdirilmesinde	2
Görsel Okuma ve Görsel Sunu	
Resim, fotoğraf ve sunuların gösterilmesinde	9
Film (Belgesel, çizgi film vb.) izletilmesinde	5
Şekil ve şemaların gösterilmesinde	4
Öğrencilerin yaptıkları sunularda	2

Tablo 7’ye göre teknolojik araçların en çok görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanında, en az ise konuşma öğrenme alanında kullanıldığı görülmektedir. Teknolojik araçların Türkçe dersi öğrenme alanlarındaki kullanımlarına ilişkin bulgular incelendiğinde; dinleme öğrenme alanında hikâye, masal ve şarkıların öğrencilere dinletilmesinde, konuşma öğrenme alanında resim betimleme etkinliklerinde, okuma öğrenme alanında metinlerin yansıtılarak okutulmasında, yazma öğrenme alanında hikâye tamamlama etkinliklerinde, görsel okuma ve görsel sunu öğrenme alanında ise resim, fotoğraf ve sunuların gösterilmesinde daha çok kullanıldığı belirlenmiştir.

Teknolojik araçların Türkçe dersinin öğrenme alanlarında kullanımına ilişkin iki öğretmenin görüşü şu şekildedir:

“Türkçe dersinde konuyla ilgili belgeseller izliyorum. Bazen dinleme metinlerini öğrencilere bilgisayardan dinliyorum.” (Öğretmen 9)

“Bazı derslerde metinleri tahtaya yansıtıyorum. Okuma çalışmalarını bu şekilde yapıyorum. Öğrenciler için de ilgi çekici oluyor.” (Öğretmen 24)

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde teknolojik araçların kullanımına yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar, sınıf öğretmenlerinin tamamının derslerinde bilgisayar kullanma imkânına sahip olduklarını göstermektedir. Ayrıca öğretmenlerin dörtte üçünün projeksiyon cihazı ile VCD/DVD oynatıcı kullanma imkânına sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuca göre araştırma kapsamında görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin görev yaptıkları okulların teknolojik donanım açısından yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçünün Türkçe derslerinde teknolojik araçların kullanılması gerektiğini, yaklaşık dörtte birinin ise Türkçe derslerinde teknolojik araç kullanımının gereksiz olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Ayrıca Türkçe derslerinde teknolojik araç kullanımının gerekli olduğunu düşünen öğretmenlerin 1-15 yıl, gereksiz olduğunu düşünen öğretmenlerin ise 16 yıl ve üzerinde mesleki kıdeme sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin derslerinde teknolojik araçları kullanmaya daha istekli oldukları söylenebilir. Konu ile ilgili alan yazın incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmaktadır. Öğretmenlerin teknolojik araçları derslerinde kullanmalarını belirlemeye yönelik yapılan araştırmalarda yaşça genç olan öğretmenlerin daha yaşlı olanlara ve mesleki kıdemi az olanların fazla olanlara göre teknolojik araçları

kullanmaya daha yatkın oldukları belirlenmiştir (Kuş, 2005; Petük, 2005; Altun, 2007; Kazu ve Yavuzalp, 2008; Kızırlamak, 2008). Bu durum gelişen ve değişen teknoloji karşısında öğretmenlerin kendilerini bu gelişmelere göre yetiştiremediklerini göstermektedir (Yılmaz, 2007: 162).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık üçte birinin bilgisayar kullanmayı kendi çabalarıyla, çok az bir bölümünün ise lisans döneminde öğrendikleri belirlenmiştir. Bu sonuca göre lisans döneminde verilen bilgisayar eğitiminin gerektiği kadar etkili olmadığı ya da amacına yeterince ulaşmadığı söylenebilir. Bu sonuca benzer bir bulgu da Akpınar'ın (2003) yaptığı çalışmada elde edilmiştir. Bu çalışmada araştırmaya katılan öğretmenlerin önemli bir bölümü, lisans eğitimi sırasında almış oldukları bilgisayar derslerinin, eğitim teknolojilerinden yararlanmak için yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Benzer bulgular yurt dışında yapılan araştırmalarda da yer almaktadır. Beichner'in (1990) yaptığı araştırmada da öğretmen adaylarının teknolojiyi derslerinde kullanmak için hizmet öncesi eğitim sırasında aldıkları dersleri yeterli görmedikleri belirlenmiştir. Haydn ve Barton'un (2007) yaptığı araştırmada ise öğretmenlerin teknolojiyi öğrenmeyi desteklemek ve artırmak için kullanmadıkları ve bazı teknolojik araçları kullanmak için kendilerini hazır hissetmedikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin teknolojik araçları derslerde kullanma konusundaki eksiklikleri göz önüne alındığında hizmet öncesi eğitimde, teknoloji ürünlerinin kullanılmasına yönelik olarak verilecek nitelikli eğitim önem kazanmaktadır (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2003: 9).

Türkçe derslerinde teknolojik araçların kullanılması gerektiğini düşünen öğretmenler bu görüşlerinin gerekçesi olarak teknolojik araçların; dikkat çekmede etkili olduğunu, daha fazla duyu organına hitap ettiğini ve öğrenmede kalıcılığı sağladığını belirtmişlerdir. Balk'nın (2008) yaptığı araştırmada da teknolojik araçların derslerde kullanılmasının öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini artırdığı, öğrenmeyi daha kalıcı hale getirdiği ve zaman tasarrufu sağladığı sonuçları elde edilmiştir.

Türkçe derslerinde teknolojik araç kullanımının gerekli olmadığını düşünen öğretmenler ise bu görüşlerine gerekçe olarak; derslerde teknolojik araç kullanımının ilköğretim birinci kademe düzeyinde gereksiz olduğunu, Türkçe dersinin teknolojik araçları kullanmaya uygun olmadığını ve bu araçları kullanmanın zaman kaybına neden olduğunu ifade etmişlerdir. Teknolojik araçların derslerde kullanımı zaman kaybına neden olmamakta aksine zamanın etkili ve verimli kullanılmasına katkı sağlamaktadır. Ancak öğretmenin teknolojiyi dersinde nasıl kullanılacağına ilişkin bir planlama yapması gerekmektedir (Mumcu, Haşlaman ve Usluel, 2008: 297).

Başaran'ın (2003) sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersinde öğretim materyali kullanma durumlarını incelediği araştırmada öğretmenlerin Türkçe dersinde ders kitabı ve yazı tahtası dışında diğer öğretim materyallerini kullanma oranlarının çok düşük ve teknolojik araç gereç kullanma durumlarının yetersiz olduğu belirlenmiştir. Akpınar (2003) tarafından yapılan araştırmada da öğretmenlerin ders araç gereçleri kullanmak için yapılan hazırlıkların uzun zaman aldığını düşündükleri belirlenmiştir. Ayrıca aynı araştırmada öğretmenlerin yaklaşık üçte birinin derslerinde teknolojik araç kullanmayı gereksiz gördükleri ve yaklaşık yarısının ise derslerde teknolojik araçları kullandıklarında programı yetiştirmekte zorlandıkları belirlenmiştir. Yıldırım (2007) tarafından yapılan öğretim teknolojilerinin okullarda kullanılması konulu araştırmada "sınıfların kalabalık olması, öğretmenlerin teknolojiyi kullanmaya yönelik tutumlarının düşük olması, öğretmenlerin öğretim teknolojilerini kullanma konusundaki bilgi ve beceri yetersizlikleri, yeni teknolojik gelişmelerin izlenmemesi, donanım ve yazılım yetersizliği" nedenleriyle öğretim teknolojilerinin okullarda kullanılmadığı sonucu elde edilmiştir. Yıldırım'ın (2007) yapmış olduğu araştırma sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları birleştirildiğinde öğretmenlerin Türkçe derslerinde teknolojik araçlardan yararlanmayı gereksiz olarak görmeleri, bu araçların Türkçe dersinde nasıl kullanılacağı hakkında yeterli bilgiye sahip olmamalarından, Türkçe dersine yönelik yazılım eksikliğinden ve sınıfların kalabalık olmasından kaynaklanabilir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin teknolojik araçları en çok görsel okuma ve görsel sunu ile dinleme öğrenme alanlarında en az ise konuşma öğrenme alanında kullandıkları sonucu elde edilmiştir. Doğru planlama yapıldığında ve amaca uygun etkinlikler düzenlendiğinde teknolojik araçlardan Türkçe dersinin tüm öğrenme alanlarında yararlanılabilir. Bu durum da öğretmenlerin teknolojik araçların Türkçe dersinin öğrenme alanlarına yönelik olarak nasıl kullanılacağına ilişkin yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklanabilir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öğretmenlere yönelik düzenlenecek hizmet içi eğitimlerde, teknolojik araçların nasıl kullanılacağı ve bu araçlardan derslerde nasıl faydalanılacağı uygulamalı olarak öğretilebilir.
2. Hizmet öncesi eğitimde verilen bilgisayar derslerinde bilgisayar kullanımının yanı sıra bilgisayar ile birlikte kullanılan akıllı tahta ve projeksiyon gibi araçların kullanımı da öğretilebilir.
3. MEB tarafından Türkçe dersinin öğrenme alanlarına yönelik ve öğrenciyi aktif hale getirecek CD/DVD'ler hazırlanabilir.
4. Öğretmen kılavuz kitaplarında metinlerin işlenişinde teknolojik araçların kullanımına yönelik ek etkinlik önerilerine yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2010). İlköğretim okullarında öğretim teknolojilerinin durumu ve sınıf öğretmenlerinin bu teknolojileri kullanma düzeyleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 1-17.
- Akçay, A. ve Şahin, A. (2009). Webquest ve Türkçe öğretiminde kullanılabilirliği. *I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları*. 15 Eylül 2011 tarihinde <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/79.pdf> adresinden alınmıştır.
- Akkoyunlu, B. (2002). Educational technology in Turkey: Past, present and future. *Educational Media International*, 39 (2), 165-174.
- Akkoyulu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar özyeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-10.
- Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yeni bilgi teknolojileri kullanımında yükseköğretimin etkisi: İstanbul okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2 (2), 79-96.
- Altun, S. (2007). *İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin bilgisayar kullanma becerileri ve bilgisayar destekli öğretime ilişkin tutumları üzerine bir araştırma (Bartın ili örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balkı, E. (2008). *Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine ilişkin algıları ve uygulamaları: Özel Konya Esentepe ilköğretim okulu örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Başaran, M. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda öğretmenlerin Türkçe derslerinde öğretim materyalleri kullanma durumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Beichner, R. J. (1990). The effect of simultaneous motion presentation and graph generation in a kinematics lab. *Journal of Research in Science Teaching*, 27, 803–815.
- Haydn, T., & Barton, R. (2007). Common needs and different agendas: How trainee teachers make progress in their ability to use ICT in subject teaching Some lessons from the UK, *Computers & Education*, 49, 1018–1036.
- Kazu, İ. Y. ve Yavuzalp, N. (2008). Öğretim yazılımlarının kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri, *Eğitim ve Bilim*, 33 (150), 110-126.
- Kızılırmak, F. (2008). *İlköğretim İngilizce öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime ilişkin görüşleri (Isparta ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Koehler, M. J., & Mishra, P. (2005). What happens when teachers design educational technology? The development of technological pedagogical content knowledge. *Journal of Educational Computing Research*, 32 (2), 131-152.
- Kuş, B. B. (2005). *Öğretmenlerin bilgisayar öz-yeterlik inançları ve bilgisayar destekli öğretime yönelik tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Liu, Y., & Szabo, Z. (2009). Teachers' attitudes toward technology integration in schools: a four-year study. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 15 (1), 5-23.

- McGrail, E. (2005). Teachers, technology and change: English teachers' perspectives. *Journal of Technology and Teacher Education*, 13(1), 5-24.
- Mumcu, F. K., Haşlaman, T., Usluel, Y. K. (2008). Teknolojik pedagojik içerik bilgisi modeli çerçevesinde etkili teknoloji entegrasyonunun göstergeleri. *8th International Educational Technology Conference*, 296-299.
- Öksüz, C. ve Ak, Ş. (2010). İlköğretim okullarında matematik derslerinde teknoloji kullanım düzeyini belirleme ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 9 (32), 372-383. 15 Eylül 2011 tarihinde <http://www.esosder.org/dergi/32372-383.pdf> adresinden alınmıştır.
- Öksüz, C., Ak, Ş. ve Uça, S. (2009). İlköğretim matematik öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin algı ölçeği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 270-287.
- Önkaş, N. A. (2008). Türkçe öğretiminde teknoloji kullanımı ve kalıcı öğrenme. *8th. International Educational Technology Conference*. 15 Eylül 2011 tarihinde <http://ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/157.doc> adresinden alınmıştır.
- Petük, E. (2005). *Bilgi teknolojisi sınıflarının bilgisayar destekli eğitimdeki rolüne ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Smaldino, S., Russell, J.D., Heinich, R., & Molenda, M. (2005). *Instructional technology and media for learning*. Upper Saddle River, New Jersey: Merrill.
- Topaloğlu, S. (2008). *Bilgi teknolojisi sınıflarının kullanımına yönelik öğretmen tutumları: Adapazarı örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Uşun, S. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, S. (2007). Current utilization of ICT in Turkish basic education schools: A review of teacher's ICT use and barriers to integration. *International Journal of Instructional Media*, 34 (2), 171-186.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Sharing knowledge and access to information has become one of the most important needs of human in the period referred to as the era of information in which we live. Today it is known that the societies which access to information fast, generate information and adjust the information to their conditions by refining the knowledge are more developed than other populations. In this era the easiest way of accessing to information fast and sharing it is to make use of technological tools.

The purpose of using technology and education together is to facilitate achieving the goals of activities and to enhance the communication in the teaching-learning environment. The use of technological tools in education improves the quality of education. Because by means of using technology and education together students can construct the knowledge easier, activities in education and training environment become more enjoyable and learning abstract subjects becomes easier. Thus more permanent learning occurs (Topaloğlu, 2008: 1-7; Liu and Szabo, 2009: 6) and it increase students' achievements.

Turkish lesson involves reading, listening, speaking and writing skills. It requires utilizing of technological improvements to make the students acquire these four skills (Akçay and Şahin, 2008: 5). In teaching Turkish, information technology can enable students to learn by seeing, listening and practicing thanks to audio, video and text-based information (Önkaş, 2008: 815).

Considering the importance of using technological tools in educational environments in this study it's aimed to determine classroom teacher's views about the use of technological tools in Turkish lessons. For this purpose whether the classroom teachers have experience in using technological tools and whether they use

technological tools in Turkish lessons, in which learning field they use them or the reasons of not using them were identified.

Method

In this study descriptive model was used to determine existing situation as well as objective. The data was collected, analyzed and interpreted through qualitative method. The study was carried out with the 30 classroom teachers in the province of Ankara in the academic year 2010-2011.

Semi-structured interview technique was utilized in this study. For the interviews a draft of interview form that includes six questions were prepared by the researchers. Four experts' opinion of the subject area was taken. In accordance with the opinions of field experts two questions were omitted. Then 3 classroom teachers were pre-interviewed. At the end of these interviews, interview form consists of four questions was finalized.

Teachers interviews were recorded with a voice recorder in this study. After the interviews two researchers transcribed the records. Then the transcriptions were compared and there were no difference between them. Data collected with semi structured interviews were analyzed using descriptive analysis. In analyzing process a coding key was prepared for research questions. Data obtained were developed into tables listing frequency. Moreover the data were supported by the teachers answers quoted from the interviews.

Conclusion and Discussion

Findings of the study showed that three out of four teachers think it is necessary to use technological tools in Turkish lessons, approximately one out of four teachers think it is unnecessary to use technological tools in Turkish lessons. Besides, it was determined that teachers who think it is necessary to use technological tools in

Turkish lessons have 1 to 15 years of experience in teaching. On the otherhand teachers who think it is unnecessary to use technological tools in Turkish lessons have more than 16 years experience in teaching. According to this finding it can be said that new teachers are more ambitious to use technological tools in their lessons.

One out of three teachers who participated in the study learned to use computer on their own and only a few of them learned in undergraduate education. According to this finding it can be said that computer training in undergraduate education is not effective or achieve its goal enough. When teachers'inadequacy in using technological tools in their lessons is taken into consideration, teaching of using technological tools becomes more important in pre-service training (Akkoyunlu and Kurbanoglu, 2003: 9).

Teachers who think technological tools should be used in lessons stated that technological tools are more effective in drawing students' attention, address more senses and provide permanent learning. Balkı (2008)'s study indicated that use of technological tools in lessons increases students' curiosity and attention, provide permanent learning and saving of the time.

Teachers who think using technological tools in lessons are unnecessary noted that it is not necessary in primary classrooms, Turkish lesson is not appropriate to use technological tools and it is a waste of time. But using technological tools in lessons is not a waste of time rather it provides an effective and productive use of time. But teachers should make a plan of how to use technology in their lessons beforehand (Mumcu, Haşlamam and Usluel, 2008: 297).

In the light of the results obtained from the study the following recommendations were made:

- In-service training for teachers should be held to teach them how to use technological tools and make use of them in their lessons practically.

- Computer training courses in pre-service training should also include teaching the use of smart board and projection.
- CDs and DVDs which activate the students should be prepared for the different learning areas of Turkish lessons by the Ministry of Education.
- In handling texts additional recommendations should be given for the use of technological tools in teachers' guide books.